

Elena Blănaru



NUFERI ÎN PUSTIE
O călătorie către nemurire

Ediția a II-a

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2020

Tatălui meu

„Întru Dumnezeu voi lăuda lucrarea, întru Domnul voi lăuda cuvântul. Întru Dumnezeu am nădăjduit, nu mă voi teme.

Întru mine, Dumnezeule, sunt făgăduințele pe care Ți le voi aduce în schimb, ca laudă, Ție. Căci ai scăpat sufletul meu de moarte și picioarele mele, de alunecare...”

(Ps. 55)

Precuvântare

„Răsădiți fiind în Casa Domnului, în Curțile Dumnezeului nostru vor înflori” (Ps. 91).

O aghiografie se citește, dar, mai ales, te citește; și una, și cealaltă, în notă personală, introspectivă.

Să privești între nuferi înseamnă ca, dincolo de exuberanța carnoasă și luxuriantă, de accentele alb, galben sau rozalii-efemere ale florilor, dincolo de rotunjimile fructului, să vezi sclipind – în același plan – soarele și, printre toate, reflexia chipului tău.

Nuferii se nasc din apă și din soare. Sub frunzele lor se ascunde o lume care nu le aparține, deși le nutrește reveria și existența trecătoare.

Răsădiți în pustie, nuferii nu cresc, ci se dematerializează, se transformă în Icar sau, poate, în ciocârlie, nu se mai definesc logic, ci se avântă noetic neștiuți și nevăzuți spre focul mistuitor în care se prăbușesc, fără zgomot, cu singură zdrobire a inimii.

După toate, rămâne mirabila sămânță, sămburele de adevăr pe care Îngerul Păcii, împreună-Călător cu nuferii, povățuitor îl așază prin mâini tremurânde pe albul hârtiei, înaintea celor din nada florilor.

Elena a privit între nuferi și, asemenea femeii samaritanice, cheamă cetatea să vadă frumusețea Celui care, spunându-ne tot, ne cheamă să fim nuferi în pustia lumii.

Elogiul pe care îl putem aduce Mariei, Elenei, Fotiniei este să Îi cerem lui Hristos să ne învețe să fim în Duh și în adevăr înaintea Tatălui și să Îl chemăm să rămână în cetatea noastră două zile: acum și pururea¹.

Pr. Ic. Stavr. Dumitru (Bostan)

¹ Aluzie la cele două zile petrecute de Hristos în satul din care provenea femeia samarineancă pe care o convertise El (In 4, 40). Plecând de la episodul relatat de Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, pr. stavr. Dumitru Bostan le interpretează metaforic ca reprezentând: viața pe care o trăim pe pământ, vremelnicia – „acum”; veșnicia – „pururea”.

I

Părintele Zosima se străduia de vreo două ceasuri să adoarmă. Privea tavanul chiliei clipind rar, oftând la intervale regulate. Numai ce venise de la priveghere; știa că în curând aveau să se ivească zorii și să meargă la ascultare. Coborî la marginea patului, își sprijini mâinile osoase și, parcă, grele de singurul scaun ce se afla în chilia sa, își lăsă capul pe brațe, iar primele raze ale soarelui îl găsiră îngenunchat, cu fața spălată de lacrimi.

Trecuseră multe zile – cine le mai ținea socoteala? – de când se afla printre frații de aici. Îi iubea și ei îl iubeau pe el. Se deprinsese repede cu rânduiala lor, căci el avea de mult râvnă pentru orice fel de nevoiță pustnicească. Frații nu știau nimic despre el, pentru că nu intrase în vorbă cu nimeni în afară de portar, în seara sosirii lui, și de egumen. Îl întrebase o dată un frate tânăr, novice, de unde vine.

– Nu mi-e de folos să spun de unde am venit, i-a răspuns părintele mai mult în șoaptă, fără să își ridice privirea spre el și continuând să-și împletească coșul.

Totuși, părintele nu stârnea curiozitatea celor de lângă el; toți viețuitorii mănăstirii erau obișnuiți cu tăcerea și discreția, prețuindu-și fiecare mărgăritarele. Odată, egumenul l-a trimis pe părintele Benedict la Zosima să îl anunțe că vrea să-i vorbească.

– Cine e Zosima, precucivioase? i-a răspuns acesta. Părintele Benedict nici măcar nu băgase de seamă prezența lui Zosima în mănăstire.

Astăzi, părintele era de rând la grădină. Când soarele ajunsese la zenit, părintele, care se resimțea după noaptea nedormită, se opri cu căldările de apă sub o salcie ca să își tragă răsuflarea. Își șterse fruntea de sudoare cu mâneca dulamei și încercă să-și amintească ce îi spusese cel care îl trimisese aici. După ce rememoră în gând, se aplecă deasupra unei căldări și sorbi câteva înghițituri. Chipul lui exprima nemulțumire. Își scutură capul și înghiți în gol, de parcă și-ar fi făcut curaj să zică ceva, trase aer în piept și rămase, preț de câteva clipe, așa, ținându-și răsuflarea. În cele din urmă, își mișcă buzele și cele spuse de el sunară ca niște versuri învățate pe de rost, recitate de un copil prea mic ca să înțeleagă el însuși ce zice: „Zosima, te-ai nevoit atât cât era cu puțință unui om. De altfel, niciun om nu este desăvârșit. Dar ai în față un drum mai greu de parcurs decât cel de până acum. Ieși de aici și mergi la râul Iordan. Intră la frații care sunt acolo”.

Când se opri, fruntea lui era iarăși udă de sudoare și găfâia. Mâna dreaptă i se strânsese pumn în jurul firelor de iarbă. Ochii lui trădau o nedumerire și o așteptare încordată. Simți adierea vântului și își înălță capul ca să se răcorească. Se ridică încruntat, își făcu cruce, luă căldările și se întoarse la grădină. Mai făcu de câteva ori drumul până la râu și-napoi, dar fără să se mai oprească. Cânta. Când auzi toaca ce îi chema pe frați la masa de seară – de altfel, singura masă din zi –, se îndreptă agale spre magazie, care nu era decât o dărăpănătură din lemn plin de mucegai, ce adăpostea cele două găleți și câteva unelte de grădinărit. Se simțea și mai obosit, dar chipul lui era mai senin. Lăsă căldările, închise ușa care scârțâi prelung, își făcu iar cruce și porni ușor spre trapeză. Vântul adia ușor, mângâind fața uscată – de soare și de post – a părintelui. Părintele băgă mâna în buzunar să își „învârtă” metaniile, dar dădu peste ceva care îl zgârie. Când scoase mâna,

constată că uitase de pesmeții ce și-i punea în fiecare seară și care, de câteva zile, se adunaseră, umplându-i buzunarul. Scutură nepăsător pesmeții, își șterse buzele de parcă tocmai s-ar fi ridicat de la un ospăț și zâmbi când văzu păsările ce se adunaseră să ciugulească.

Astăzi nu mâncase nimic. Iarăși.



II

Noapțile începură să fie mai liniștite. Părintele simțea că sporește duhovnicește și se bucura văzând atâta râvnă și dragoste pentru Domnul în jurul său. Încetase de a-și mai recita „versurile” zilnic și aproape uitase de ele. Se scuturase de ele o dată cu cerul de ploi...

În dimineața aceasta, părintele Zosima se trezise cu foarte multă voie bună și își simțea inima ușoară și veselă. Ieși din chilia sa cântând încetișor, deși îi venea parcă să țopăie: „Fericit e cel căruia Dumnezeu lui Iacob îi este ajutor...”. Îi rămăsese în minte de la utrenia de azi-noapte. Dintotdeauna perioada aceasta a anului fusese deosebită și o trăise la un alt nivel, cu intensitate sporită, însă acum avea „așa, o licărire”, după cum le spunea el păsărilor care se delectau zilnic din prinoasele buzunarelor lui.

Fratele Sofronie (cel care îl întrebase despre mănăstirea lui de metanie) îl urmări cu privirea când acesta trecu pe lângă el și, abia după ce părintele Zosima dispăru după biserică, își dădu seama că nici nu îi răspunsese la salut. Preț de o clipă își încruntă sprâncenele a îngrijorare, dar apoi zâmbi liniștit și se închină în urma lui, gândindu-se la cât de blând era părintele, care nu muștrase niciodată pe nimeni, iar față de el arătase mereu o bunăvoință aparte – simțea asta adesea, deși știa că nu are nicio vrednicie pentru care părintele să îl iubească mai mult decât pe ceilalți frați. El, în schimb, îl iubea și îl cinstea foarte mult, bucurându-se nespus când primea câte o

ascultare prin preajma sa. Și el se bucurase mult de slujba din noaptea aceea și, îndeosebi, de cuvântul de învățătură, căci acesta fusese rostit tocmai de părintele Zosima: „Să ne curățim mai înainte, fraților, simțurile cele sufletești, și să ne alipim de Domnul cu deprinderi de străpungere, cu pocăință curată strigând necurmat: Lăudați-L, binecuvântați-L și preaslăviți-L pe Hristos în veci!”. O, ce dar pusesese Domnul Acesta mult-cântat în părintele lui! Vorbele sale îi ajungeau în adâncul inimii și aproape că simțea fizic cum se făcea lumină în sufletul său. Le sorbea cu sete și după fiecare cuvântare a sa se grăbea să ajungă în chilie să le scrie. Făcea asta cu bucuria, dar și cu teama copilului care își mănâncă desertul ferindu-se de mama care nu îl lasă să facă excese ce ar putea dăuna dințișorilor lui încă de lapte. Părintele Sofronie nu ceruse binecuvântare pentru a face aceasta și se temea uneori, nu atât de mustrarea starețului, cât de faptul în sine că nu se afla sub ascultare. Își propusese de mai multe ori să îi spună părintelui Zosima chiar, dar știa că acesta era prea smerit ca să-i îngăduie să îi scrie cuvântările.

Cântecul părintelui răsunase cu putere în urechile sale și, molipsindu-se de veselia acestuia, luând pe buzele sale cuvintele psalmului, își îndreptă pașii mărunți spre biblioteca mănăstirii, unde avea să-l găsească, cu siguranță, pe părintele Teodosie. Când ajunse la ușă însă, se gândi că poate ar fi fost mai potrivit să îi și arate părintelui scrierile sale, așa că se roti cu ușurință pe călcâiele-i tinere și o luă cu pas grăbit înapoi spre chilie.

– Sofronie! Sofronie!

Recunoscă imediat glasul accentuat și voit grav al părintelui Benedict.

– Binecuvântați!, răspunse, încercând să nu-și arate neastâmpărul.

– Vin de la poartă. E închisă!

– Da?, răspunse Sofronie, închizând ușor ochiul drept și înclinând capul în semn de așteptare.

– De ieri, îi răspunse interlocutorul său pe un ton glumeț, ca și cum ar fi spus „de zeci de ani”.

– Mda..., continuă și mai încurcat Sofronie, arătând însă de parcă explicația părintelui Benedict îl mai luminase nițel.

– De când a închis-o fratele Tihon, aseară, după vecernie, poarta tot închisă stă, știi?

Ah, fratele Tihon! A plecat aseară la Damasc și Sofronie urma să-i țină locul la poartă până după Cincizecime. Uitase complet. Își aminti ca prin vis cum făcuse starețul schimbările la întâlnirea de săptămâna trecută, cum se rugaseră toată săptămâna pentru călătoria fratelui Tihon, care era astfel asemănat pe rând cu Iosif, cu Tobie, mai apoi cu Luca și Cleopa, cum își luaseră rămas bun cu o seară înainte și cum se culcase liniștit după priveghere, fără să se gândească o clipă că trebuia să se trezească înaintea tuturor pentru a deschide poarta cea mare a mănăstirii.

– Iertați, părinte, și binecuvântați, îi strigă Sofronie în grabă părintelui Benedict, care făcu o cruce în aer cu mâna în urma lui și se închină apoi până la pământ Dumnezeului nevăzut.

